ՓԱՌԱՏՈՒՆՀԻՆԳԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ — ԻԶՄԻՐ ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 5 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1884 — ԹԻՒ 1313

ԱՐՇԱԼՈՅՍ ԱՐԱՐԱՏԵԱՆ

ՀԱՏՐ 4 ՄԷԹԱԼԻԿ | ԵՐԿՐՈՐԴԱԿՈՒԹԻՒՆ ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ | ՀԱՏՐ 4 ՄԷԹԱԼԻԿ

Ց Ի ՍԱՀՄԱՆ
Համարատու — Տնօրէն

ՏԱՐԵԳԻՆ ԿԱՆԽԻԿ

ԻԶՄԻՐ	Օսմ. ոսկի	1
ԳՈՒՐՍԸ	Մէճիտիէ	6
ՕՏԱՐ ԵՐԿԻՐ	Ֆրանկ	25

ԾԱՆՈՒՑԱԳԻՆ

3	դրուշ տողը	ՄԻԿ ԱՆԳԱՄ
2	դրուշ	ԵՐԿԱՒ ԱՆԳԱՄ
60	փարա	ԵՐԵՔ ԱՆԳԱՄ

Զ. Գ. ԶԵՎԹԵԶԱՐԵԱՆ
Հիմնադիր

Ա. Կ. ԱՂԱԶԱՐԵԱՆ, կը մնծրինէ բաժանորդագրութեան եւ ծանուցման վերաբերեալ բոլոր գործերը։ Ծիշէ-ճիլէր ճատաէսի Զինկիրլիբարա Ֆէրիխանէ

Որ եւ է գրութիւն, յօդուած կամ նամակ, որ ուղղուի ՏՆՕՐԻՆԱՒԹԵԱՆ կը վերաբերի, տնօրէնին կը դրկուի։ Էվվի խան թիւ 17

ԻԶՄԻՐ, ՉՈՐԵՔ 5/17 ՍԵՊՏ. 1884

«ԱՐՇԱԼՈՅՍ» ԱՒԵԼԻ ՄԵԾ

Սրբազան Աթոռոյն տարիքին հետ հասակն ալ մեծցաւ այսօր, տիրելի ընթերցող։ Ինչո՞ր իրաւանչիւր էջն այժմ տասն տող աւելցաւ, այնպէս որ իր նախորդ պարունակութենէն տիրող երկու էջ աւելի նիւթ (բանաստեղծութիւն, չարամտութիւն, նենդութիւն եւ դաւ պիտի ըսէ Ա. Մ.) կը բովանդակէ հիմայ։ Թերահաւատն ազատ է բաղդատելու։

Աւելի զարմանալին այն է որ, տակաւին աւելի մեծնալու ալ յոյս ունի, վասն զի քանի մ՚ատենէ ի վեր ԿԼԱՍԷ թէ բարոյական և նիւթական օգնութիւններ պիտի ըլլան իրեն։ Ահա տասնակ խրախոյս կը լսէ «Արարատեան Աբշալոյս», նահապետն հայ լրագրոց։

Իրաւ է որ խրախոյսին լսուելն ու տեսնուիլը միւնոյն բաները չեն և բնականաբար տեսնելը լսելէն հազար անգամ աւելի դ՚արժէ, սակայն մեր լսած խրախոյսը կրնանք այժմէն տեսած հատորը, այն մրոտ տնտերքը և էրբնէրէ պատճառաւ թէ, պատճառ մը չունինք կասկածելու որ չ՚էանայ, ուրեմն մեղադրելի չենք համարիր մենք զմեզ թէ «ջուրը չքաշած քանց կը օրթենք»։

Մանաւանդ, ջուրն արդէն տեսած չե՞նք բլլար միթէ, երբ ներկայ յաւելման ծախքին համար, — որ մէկ տարեկան շրջանին ծախքին վրայ քսան հազար դահեկանի յաւելում մ՚է, — արդէն ապահովութիւն մը կը տեսնենք այնպէս՝ ինչպէս որ շատ մը քիչ—բարեբաղդ մտկանացուներ դրամատանց մէջի գումարները կը տեսնեն։

Բայց կարճ կապենք, ուրիշ անգամ երկար պիտի խօսինք։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԲՆՆՈՒԹԻՒՆ

ՏԵՂԻՈՅՍ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴՈՅ ՏԵՂԵԿԱԳՐԻՆ

Շարունակութիւն և վերջ

Դալով Տեղեկագրին միւս մասերուն՝ թէև շատ քննադատելի կէտեր կը պարունակեն, թէեւ ստէպ հակասութիւններ կը ներկայեն, բայց արդէն կարծենք բաւական յաջողած ենք անոր իրական բնութիւնը ցոյց տալու։ ուստի չենք ուզեր երկարել մեր քննութիւնը՝ ընթերցողաց ձանձրոյթ չտալու համար, միայն թէ մի քանի դիտաւոր կէտերու նկատմամբ՝ ինչ ինչ դիտողութիւններ անպատեհ չենք համարիր, քանի որ արդէն ալ մեր ամեն հրատարակութիւնները մանաւոր դոհութեամբ և հետաքրքրութեամբ կը կարդացուին Իզմիրի Հայ հասարակութեան ամեն կարգի և դասի անձանց կողմէ։

Երբ Ուսումն. Խորհուրդը կամ Տեսչութիւնը, քառամեայ պաշտօնավարութեան մը ժամանակ՝ ազգ. վարժարաններու մէջ կատարած այլ և այլ կարգադրութիւններու չափազանց կշիռ ու կարևորութիւն կուտայ, դիւրաւ տեսնել որ զանց կը լլլնի անոնք մի առ մի յիշել, ինչ համառութիւն, ինչ ազնուութիւն, թէև այդ կարգադրութիւններու իսկական արժէքն ինքնին կը յայտնուի՝ երբ կ՚քննուի թէ վարժարաններու ծախուց յատկացուած տարեկան 800 մէճ. գումարին վրայ՝ 300 մէճիտի յաւելում մ՚եղած է անոնց համար։ քանի է որ այդ կարգադրութիւնները, թէ բարոյական և թէ նիւթական բնաւորով հանդերձ՝ տասի 300 մէճիտի կարգադրութիւններ են։ ահաւասիկ գումար մը, որ մէճիտը 20 դրուշ հաշուով կ՚անէ 6000 դրուշ, զոր եթէ ազգ. վարժարաններու մէջ գտնուած ամբողջ աշակերտներուն վրայ բաժնենք՝ պիտի տեսնենք որ մէն մի աշակերտ տարին թէ նիւթական և թէ բարոյական 10 դրուշի բաղդատութիւն մը խլած է։ եան օրը մէկ փարայի, քանի որ անոնց թիւը միշտ 5—600 կը հաշուի։ թէև այս ևս եթէ երբէք այդ յաւելուած գումարն քան արժանւոյն ծախսուած է։

Ուրեմն Ուսումն. Խորհուրդը կամ Տեսչութիւնը իրաւունք չունի կարծելու թէ վարժարանաց մասին եղած ինչ ինչ դիտողութիւններ բծախնդրութիւններ են. իրաւունք չունի պնդելու թէ այլ և այլ քննադատութիւններ ու գանգատներ հայն հայն անդէտ և անփորձ անձերու գրոյցներն են, որոնք չեն գիտեր գնահատել իր ջանքը և աշխատութիւնը, մինչդեռ ինք պատճառ եղեր է նախորդ Կրթական Խորհուրդներէն օրը մէկ փարայի աւելի բան որվնցնել տալու մէն մի աշակերտի։ Թէև այդ մէկ փարայն տասի բարոյական բարեփոխութիւններու յատկացուած չէ, այլ միանգամայն նիւթական բարեկարգութիւններու, որոնց մասին ըստէպ կրկնութիւններ կը լլլնին Տեղեկագրին մէջ, և կը պնդուի թէ անոնք կատարուած են դիտաւորաբար աշակերտաց մաքրութեան, կարգապահութեան և առողջապահիկ վիճակին համար։

Արդէն բացատրեցինք թէ ինչ են այս տեսակ բարեկարգութիւնները։ բայց որովհետև Տեղեկագիրը յաճախ կը ծանրանայ այս մասին վրայ, անպատեհ չլլնիր հարցնել թէ Մեսրոպեան վարժարանի պարտէզին մէջ երկու հանոց շինուեր են, արդեօք այդ շինութիւնները կ՚ակնարկուին առողջապահիկ կարգադրութիւն ըսելով, թէ ոչ միւնոյն վայրը հաստատուած Մամուրեան տպարանը։ Իրաւ է որ վերջինը 3—400 աշակերտի համար պէտք եղած բաց օդի անջրպետը կրնայ սեղմել, իսկ առաջինները գարշահոտ աղտեղութիւններով միւնոյն օդը ապականել։ սակայն հաւանական է որ Տեսչութիւնը կամ Ուսումն. Խորհուրդը տարբեր կերպիւ քմ բռնելով առողջապահիկ օրէնքը՝ այն ամեն գործեր որ քան մեզ անպատեհ և աշխատանաց նիւթական ու բարոյական վիճակին ճնշարարներ են, յիշատակութեան արժանի կարգադրութիւններնը-կատէ։

Ցարբեր կերպով կարելի չէ քմբռնել այն ամեն աշխատութիւնը, որ թեմական յարաբերութիւնք կը կոչուին։ մենք այս միայն գիտենք որ Իզմիրի թեմական ուսումնարաններն ինչ որ էին Դեր. Մելքիսեդեկի Իզմիր գալէն առաջ, ինչ որ էին նախորդ Կրթական Խորհուրդներու օրով՝ նոյնն են և այժմ. եթէ կայ փոփոխութիւն մը՝ այդ ալ սա է որ թեմական դպրոցներէն մի քանին կամ բոլորովին դադարած են, կամ գրեթէ այդ վիճակին համապատասխանող կացութեան մը մէջ կը գտնուին։ Սակայն Տեղեկագիրը կ՚ըսէ թէ մասնաւոր յորդորներ կամ հրահանգներ արուեր են անոնց։ [illegible] չունինք, բայց չենք կրնար բոլորովին անկարևոր համարել, քանի որ պաշտօնական բերանէ մը կը բղխին, թէև անտեղի չէ ենթադրել թէ ինչ աստիճանի կարևոր հրահանգներ լլնիլ պէտք են անոնք, որ միւնոյն դպրոցները փակելու ծառայելէ զատ՝ ուրիշ արդիւնք մը ունեցած չլլնին։ Զարմհաս անձերու համար չէ յորդորը. տղային և պատանիին կը տրուի այն։ իսկ մարդին ոչ միայն պէտք է իր անձնական շահն ու օգուտը մատնանիշ ընել, այլ և աւելի գործնական միջոցներ տալ անոր՝ առաջադրեալ նպատակի մը հասնելու աշխատելու համար։ Թեմական դպրոցներու նկատմամբ մեր Ուսումն. Խորհրդոյ աշխատութիւնները իրական արդիւնք մը պիտի ունենային, և անոնք այժմու տխուր վիճակը չպիտի պատկերէին մեր աչքին առջև՝ եթէ նոյնպիսի ուղղութեամբ գործէր Ուսումն. Խորհուրդը։ Թերևս առարկուի թէ՝ տեղերու հեռաւորութիւնը, նիւթական միջոցներու պակասութիւնը չեն ներած գործել ինչպէս որ պէտք էր. սիրով կը համաձուէինք այդպիսի առարկութեան մը՝ եթէ մի անգամ գոնէ Ուսումն. Խորհուրդը այցելեր քառամեայ պաշտօնավարութեան մը ժամանակ՝ Գարաթաշի դպրոցը, որ գրեթէ կէս ժամ հեռաւորութիւն ունի քաղաքէս. անշուշտ այսպիսի մերձակայ տեղի մը համար միւնոյն պատճառաբանութիւնները չեն կրնար լսուիլ, և զարմանալին այն է որ ոչ միայն չորս տարուան մէջ Ուսումն. Խորհրդոյ, այլև Դեր. Մելքիսեդեկ Սրբազան Իզմիրի Առաջնորդութիւնը ընդունած օրէն, այսինքն 1876էն ի վեր և ոչ մի անգամ այցելած չեն այդ ուսումնարանը։ Ս. Առաջնորդը ստէպ երկար ատեններ Դարաթաշի անցուցած է ամառը, սակայն ութ տարուան չ՚ունի մէ մէջ՝ հապիւ հազ տիս մի առաջ՝ կը բարեհաճի օր մը իր ներկայութիւնը պատուել միւնոյն դպրոցը։ Մեր պաշտօնական անձերու կրթական նպատակին համար ի գործ դրած դրամ ջանքին՝ սիրով կը հաւատայինք, անոնց տեղեկագիրներու ճառոմարանութիւններուն՝ յոժարակամ բերան կը խփէինք՝ եթէ անտարբերութեան այսպիսի մեծ և յաւալի ապացոյցներ յարաժամ չտեսնէինք։

Կը գանգատուի թէ ազգ. վարժարաններէն հրաժարող աշակերտաց թիւը փոխանակ նուազելու կ՚աւելնայ. իրաց բնական վիճակն է այս. և մենք կը կարծենք որ եթէ Տեսչութեան վերջանամուեայ, կամ Ուսումն. Խորհրդոյ քառամեայ պաշտօնավարութեան ժամանակ՝ մեր դպրոցները իրական արդիւնք մը յառաջ բերէին, ծնողք կրթութեան կարևորութիւնը պիտի զգային և իրենց զաւակներուն դասախօսութիւններու հետեւելու մասին աւելի նոր պարտաւորութիւն մը չունենային, բայց չենք կրնար բոլորովին անկարևոր համարել, քանի որ պաշտօնական բերանէ մը կը բղխին, թէև անտեղի չէ ենթադրել թէ ինչ աստիճանի կարևոր հրահանգներ լլնիլ պէտք են անոնք, որ միւնոյն դպրոցները փակելու ծառայելէ զատ՝ ուրիշ արդիւնք մը ունեցած չլլնին։ Զարմհաս անձերու համար չէ յորդորը. տղային և պատանիին կը տրուի այն։ իսկ մարդին ոչ միայն պէտք է իր անձնական շահն ու օգուտը մատնանիշ ընել, այլ և աւելի գործնական միջոցներ տալ անոր՝ առաջադրեալ նպատակի մը հասնելու աշխատելու համար։ Թեմական դպրոցներու նկատմամբ մեր Ուսումն. Խորհրդոյ աշխատութիւնները իրական արդիւնք մը պիտի ունենային, և անոնք այժմու տխուր վիճակը չպիտի պատկերէին մեր աչքին առջև՝ եթէ նոյնպիսի ուղղութեամբ գործէր Ուսումն. Խորհուրդը։ Թերևս առարկուի թէ՝ տեղերու հեռաւորութիւնը, նիւթական միջոցներու պակասութիւնը չեն ներած գործել ինչպէս որ պէտք էր. սիրով կը համաձուէինք այդպիսի առարկութեան մը՝ եթէ մի անգամ գոնէ Ուսումն. Խորհուրդը այցելեր քառամեայ պաշտօնավարութեան մը ժամանակ՝ Գարաթաշի դպրոցը, որ գրեթէ կէս ժամ հեռաւորութիւն ունի քաղաքէս. անշուշտ այսպիսի մերձակայ տեղի մը համար միւնոյն պատճառաբանութիւնները չեն կրնար լսուիլ, և զարմանալին այն է որ ոչ միայն չորս տարուան մէջ Ուսումն. Խորհրդոյ, այլև Դեր. Մելքիսեդեկ Սրբազան Իզմիրի Առաջնորդութիւնը ընդունած օրէն, այսինքն 1876էն ի վեր և ոչ մի անգամ այցելած չեն այդ ուսումնարանը։ Ս. Առաջնորդը ստէպ երկար ատեններ Դարաթաշի անցուցած է ամառը, սակայն ութ տարուան չ՚ունի մէ մէջ՝ հապիւ հազ տիս մի առաջ՝ կը բարեհաճի օր մը իր ներկայութիւնը պատուել միւնոյն դպրոցը։ Մեր պաշտօնական անձերու կրթական նպատակին համար ի գործ դրած դրամ ջանքին՝ սիրով կը հաւատայինք, անոնց տեղեկագիրներու ճառոմարանութիւններուն՝ յոժարակամ բերան կը խփէինք՝ եթէ անտարբերութեան այսպիսի մեծ և յաւալի ապացոյցներ յարաժամ չտեսնէինք։

Կը գանգատուի թէ ազգ. վարժարաններէն հրաժարող աշակերտաց թիւը փոխանակ նուազելու կ՚աւելնայ. իրաց բնական վիճակն է այս. և մենք կը կարծենք որ եթէ Տեսչութեան վերջանամուեայ, կամ Ուսումն. Խորհրդոյ քառամեայ պաշտօնավարութեան ժամանակ՝ մեր դպրոցները իրական արդիւնք մը յառաջ բերէին, ծնողք կրթութեան կարևորութիւնը պիտի զգային և իրենց զաւակներուն դասախօսութիւններու հետեւելու մասին աւելի նոր պարտաւորութիւն մը չունենային, բայց [illegible] բայց չենք կրնար բոլորովին անկարևոր համարել, քանի որ պաշտօնական բերանէ մը կը բղխին, թէև անտեղի չէ ենթադրել թէ ինչ աստիճանի կարևոր հրահանգներ լլնիլ պէտք են անոնք, որ միւնոյն դպրոցները փակելու ծառայելէ զատ՝ ուրիշ արդիւնք մը ունեցած չլլնին։ Զարմհաս անձերու համար չէ յորդորը. տղային և պատանիին կը տրուի այն։ իսկ մարդին ոչ միայն պէտք է իր անձնական շահն ու օգուտը մատնանիշ ընել, այլ և աւելի գործնական միջոցներ տալ անոր՝ առաջադրեալ նպատակի մը հասնելու աշխատելու համար։ Թեմական դպրոցներու նկատմամբ մեր Ուսումն. Խորհրդոյ աշխատութիւնները իրական արդիւնք մը պիտի ունենային, և անոնք այժմու տխուր վիճակը չպիտի պատկերէին մեր աչքին առջև՝ եթէ նոյնպիսի ուղղութեամբ գործէր Ուսումն. Խորհուրդը։ Թերևս առարկուի թէ՝ տեղերու հեռաւորութիւնը, նիւթական միջոցներու պակասութիւնը չեն ներած գործել ինչպէս որ պէտք էր. սիրով կը համաձուէինք այդպիսի առարկութեան մը՝ եթէ մի անգամ գոնէ Ուսումն. Խորհուրդը այցելեր քառամեայ պաշտօնավարութեան մը ժամանակ՝ Գարաթաշի դպրոցը, որ գրեթէ կէս ժամ հեռաւորութիւն ունի քաղաքէս. անշուշտ այսպիսի մերձակայ տեղի մը համար միւնոյն պատճառաբանութիւնները չեն կրնար լսուիլ, և զարմանալին այն է որ ոչ միայն չորս տարուան մէջ Ուսումն. Խորհրդոյ, այլև Դեր. Մելքիսեդեկ Սրբազան Իզմիրի Առաջնորդութիւնը ընդունած օրէն, այսինքն 1876էն ի վեր և ոչ մի անգամ այցելած չեն այդ ուսումնարանը։ Ս. Առաջնորդը ստէպ երկար ատեններ Դարաթաշի անցուցած է ամառը, սակայն ութ տարուան չ՚ունի մէ մէջ՝ հապիւ հազ տիս մի առաջ՝ կը բարեհաճի օր մը իր ներկայութիւնը պատուել միւնոյն դպրոցը։ Մեր պաշտօնական անձերու կրթական նպատակին համար ի գործ դրած դրամ ջանքին՝ սիրով կը հաւատայինք, անոնց տեղեկագիրներու ճառոմարանութիւններուն՝ յոժարակամ բերան կը խփէինք՝ եթէ անտարբերութեան այսպիսի մեծ և յաւալի ապացոյցներ յարաժամ չտեսնէինք։

Կը գանգատուի թէ ազգ. վարժարաններէն հրաժարող աշակերտաց թիւը փոխանակ նուազելու կ՚աւելնայ. իրաց բնական վիճակն է այս. և մենք կը կարծենք որ եթէ Տեսչութեան վերջանամուեայ, կամ Ուսումն. Խորհրդոյ քառամեայ պաշտօնավարութեան ժամանակ՝ մեր դպրոցները իրական արդիւնք մը յառաջ բերէին, ծնողք կրթութեան կարևորութիւնը պիտի զգային և իրենց զաւակներուն դասախօսութիւններու հետեւելու մասին աւելի նոր պարտաւորութիւն մը չունենային, բայց [illegible] ամեն ինչ ինչ դիտողութիւններ ու գանգատներ հայն հայն անդէտ և անփորձ անձերու գրոյցներն են, որոնք չեն գիտեր գնահատել իր ջանքը և աշխատութիւնը, մինչդեռ ինք պատճառ եղեր է նախորդ Կրթական Խորհուրդներէն օրը մէկ փարայի աւելի բան որվնցնել տալու մէն մի աշակերտի։ Թէև այդ մէկ փարայն տասի բարոյական բարեփոխութիւններու յատկացուած չէ, այլ միանգամայն նիւթական բարեկարգութիւններու, որոնց մասին ըստէպ կրկնութիւններ կը լլլնին Տեղեկագրին մէջ, և կը պնդուի թէ անոնք կատարուած են դիտաւորաբար աշակերտաց մաքրութեան, կարգապահութեան և առողջապահիկ վիճակին համար։

Արդէն բացատրեցինք թէ ինչ են այս տեսակ բարեկարգութիւնները։ բայց որովհետև Տեղեկագիրը յաճախ կը ծանրանայ այս մասին վրայ, անպատեհ չլլնիր հարցնել թէ Մեսրոպեան վարժարանի պարտէզին մէջ երկու հանոց շինուեր են, արդեօք այդ շինութիւնները կ՚ակնարկուին առողջապահիկ կարգադրութիւն ըսելով, թէ ոչ միւնոյն վայրը հաստատուած Մամուրեան տպարանը։ Իրաւ է որ վերջինը 3—400 աշակերտի համար պէտք եղած բաց օդի անջրպետը կրնայ սեղմել, իսկ առաջինները գարշահոտ աղտեղութիւններով միւնոյն օդը ապականել։ սակայն հաւանական է որ Տեսչութիւնը կամ Ուսումն. Խորհուրդը տարբեր կերպիւ քմ բռնելով առողջապահիկ օրէնքը՝ այն ամեն գործեր որ քան մեզ անպատեհ և աշխատանաց նիւթական ու բարոյական վիճակին ճնշարարներ են, յիշատակութեան արժանի կարգադրութիւններնը-կատէ։

Ցարբեր կերպով կարելի չէ քմբռնել այն ամեն աշխատութիւնը, որ թեմական յարաբերութիւնք կը կոչուին։ մենք այս միայն գիտենք որ Իզմիրի թեմական ուսումնարաններն ինչ որ էին Դեր. Մելքիսեդեկի Իզմիր գալէն առաջ, ինչ որ էին նախորդ Կրթական Խորհուրդներու օրով՝ նոյնն են և այժմ. եթէ կայ փոփոխութիւն մը՝ այդ ալ սա է որ թեմական դպրոցներէն մի քանին կամ բոլորովին դադարած են, կամ գրեթէ այդ վիճակին համապատասխանող կացութեան մը մէջ կը գտնուին։ Սակայն Տեղեկագիրը կ՚ըսէ թէ մասնաւոր յորդորներ կամ հրահանգներ արուեր են անոնց։ [illegible] բայց չենք կրնար բոլորովին անկարևոր համարել, քանի որ պաշտօնական բերանէ մը կը բղխին, թէև անտեղի չէ ենթադրել թէ ինչ աստիճանի կարևոր հրահանգներ լլնիլ պէտք են անոնք, որ միւնոյն դպրոցները փակելու ծառայելէ զատ՝ ուրիշ արդիւնք մը ունեցած չլլնին։ Զարմհաս անձերու համար չէ յորդորը. տղային և պատանիին կը տրուի այն։ իսկ մարդին ոչ միայն պէտք է իր անձնական շահն ու օգուտը մատնանիշ ընել, այլ և աւելի գործնական միջոցներ տալ անոր՝ առաջադրեալ նպատակի մը հասնելու աշխատելու համար։ Թեմական դպրոցներու նկատմամբ մեր Ուսումն. Խորհրդոյ աշխատութիւնները իրական արդիւնք մը պիտի ունենային, և անոնք այժմու տխուր վիճակը չպիտի պատկերէին մեր աչքին առջև՝ եթէ նոյնպիսի ուղղութեամբ գործէր Ուսումն. Խորհուրդը։ Թերևս առարկուի թէ՝ տեղերու հեռաւորութիւնը, նիւթական միջոցներու պակասութիւնը չեն ներած գործել ինչպէս որ պէտք էր. սիրով կը համաձուէինք այդպիսի առարկութեան մը՝ եթէ մի անգամ գոնէ Ուսումն. Խորհուրդը այցելեր քառամեայ պաշտօնավարութեան մը ժամանակ՝ Գարաթաշի դպրոցը, որ գրեթէ կէս ժամ հեռաւորութիւն ունի քաղաքէս. անշուշտ այսպիսի մերձակայ տեղի մը համար միւնոյն պատճառաբանութիւնները չեն կրնար լսուիլ, և զարմանալին այն է որ ոչ միայն չորս տարուան մէջ Ուսումն. Խորհրդոյ, այլև Դեր. Մելքիսեդեկ Սրբազան Իզմիրի Առաջնորդութիւնը ընդունած օրէն, այսինքն 1876էն ի վեր և ոչ մի անգամ այցելած չեն այդ ուսումնարանը։ Ս. Առաջնորդը ստէպ երկար ատեններ Դարաթաշի անցուցած է ամառը, սակայն ութ տարուան չ՚ունի մէ մէջ՝ հապիւ հազ տիս մի առաջ՝ կը բարեհաճի օր մը իր ներկայութիւնը պատուել միւնոյն դպրոցը։ Մեր պաշտօնական անձերու կրթական նպատակին համար ի գործ դրած դրամ ջանքին՝ սիրով կը հաւատայինք, անոնց տեղեկագիրներու ճառոմարանութիւններուն՝ յոժարակամ բերան կը խփէինք՝ եթէ անտարբերութեան այսպիսի մեծ և յաւալի ապացոյցներ յարաժամ չտեսնէինք։

Կը գանգատուի թէ ազգ. վարժարաններէն հրաժարող աշակերտաց թիւը փոխանակ նուազելու կ՚աւելնայ. իրաց բնական վիճակն է այս. և մենք կը կարծենք որ եթէ Տեսչութեան վերջանամուեայ, կամ Ուսումն. Խորհրդոյ քառամեայ պաշտօնավարութեան ժամանակ՝ մեր դպրոցները իրական արդիւնք մը յառաջ բերէին, ծնողք կրթութեան կարևորութիւնը պիտի զգային և իրենց զաւակներուն դասախօսութիւններու հետեւելու մասին աւելի նոր պարտաւորութիւն մը չունենային, բայց

բաց դժգոհացուցիչ վիճակին պատասխանատուութիւնը՝ որքան Կրթական Խորհուրդներուն, ալ աւելի Վերին հսկողութեան և Տեսչութեան վրայ կը ծանրանայ. սակայն եթէ վեշտասնամեայ պաշտօնավարութեան մը մէջ՝ միևնոյն Տեսչութիւնը նիւթական միջոցներու բաղդատութեամբ գոհացուցիչ արդիւնք մը յառաջ բերած չըլլալուն համար՝ պատասխանատու կ'ենթադրուի, եթէ տակաւին շարունակուի միևնոյն եպերելի վիճակը, ալ ևս անպարտ պիտի համարուի, վասն զի ինք բացարձակ կերպով կը յայտարարէ թէ՝ նիւթական միջոցներն ևայլն չեն ներեր մեր դաւակները իրական կեանքի պատրաստելու, օգտակար և պիտանի անդամներ ընելու։ Իրաւ է որ ազգ. վարժարաններու ծախուց յատկացուած գումարը աւելցնելու անհրաժեշտ պէտք մը կայ. այդ պէտքը ամեն դպրոցական շրջաններու աւարտման առթիւ կը զգայ Տեսչութիւնը, կը զգայ որպէս դի անշուշտ քաղաքուին բազմաղիմի պարտաւորութիւններ և թերութիւններ, բայց երբ Կաթողիկոսական ընտրութեան խնդիրը կը ծագի, երբ Ցարդէնի խորհուրդը կը յղացուի՝ գէթ չ'առարկեր թէ այդ պիսի ամենակարևոր պէտք մը զլացուած է։

Սակայն միանգամայն գիտելի է որ եթէ արդէն այդ ծախուց յատկացուած գումարը խնայողական և տնտեսական օրինաց համեմատ գործածուին՝ շատ աւելի արդիւնք կրնայ յառաջ բերուիլ, վասնզի կան ըսողներ թէ փոխանակ վարժարաններու մէջ 20—25 դասատու ունենալու, լաւագոյն չէ՞ գէթ 10—15 ուսուցիչ, բայց ընտիր ուսուցիչներ ընտրել։ Արդարև երբեմն մեր տեղացի ուսուցիչներու անկարողութեան մասին դառն դանգատներ կը լսուէին նոյն իսկ Տեսչութեան կողմէ. բայց ժառանգաւորաց դպրոցի այն թերուս աշակերտները, զորս իբր ուսուցիչ կ'ընդունին մեր վարժարաններու մէջ՝ միթէ անոնցմէ շատ աւելի նուազ արժէք չ'ունին. միթէ անոնցմէ աւելի քիչ հմտութիւն և ուսուցանելու կարողութիւն չունին. եթէ մեր մէջ ի՞նչ լեզուով որ կը խօսուի միևնոյն ոգւով գործուէր, հարկ չպիտի զգայինք այս դառն դիտողութիւններու. բայց երբ ոչ թէ արժանաւոր ուսուցիչներու թիւը աւելցնել կը ճգնուի, այլ արբանեակներու զօրագունդը ստուարացնել. ոչ թէ անոնց հըմտութիւնը և յաջողակութիւնը կը ինտուռուի, այլ Պօլսոյ թերթերուն յօդուածագիրներ և բանբերներ կը պատրաստուին, անշուշտ չենք կրնար լռօրէն անցնիլ այլ ազատորէն կը յայտնենք ինչ որ կը տեսնենք ու կը դիտենք։

Արդ ի՞նչ որ ալ ըլլայ ներկայ վիճակին մէջ ուղղակի Ժողովրդեան կը մնայ խորհիլ իւր ապագայն, ձեռնհաս իշխանութեան կը վերաբերի պարտաւորացնը տնօրինել, վասնզի տեսչութիւնը ըրած է իր յայտարարութիւնը բացարձակօրէն ազատասանած է իւր վերջին խօսքը, այս է իւր կարողութիւնը։

Ուստի ինչպէս որ ցոյց տուինք մինչև որ ընտիր ուսուցիչներ չ'կարգուին մեր վարժարաններու մէջ, մինչև որ աւելի բարձր Տեսուչ մը չ'ընտրուի, մինչև որ ուսմանց ծրագիրը չ'ընդարձակուի, նոր նոր ուսումներ դիտութիւններ չ'ներմուծուին անոր մէջ մինչև որ այն ամեն ուսումներն որոնց արդէն սկզբունքը, հիմնական մասունքը կ'աւանդուին միայն մեր վարժարաններու մէջ, կատարեալ կերպով չ'ուսուցանուին՝ մեզի համար չ'կայ իրական բարեփոխութիւն, չ'կայ աւելի գոհացուցիչ արդիւնք. այլ ի՞նչ որ տեսանք Տնօրէնութեան վեշտասնամեայ շրջանին մէջ՝ նոյնը պիտի գտնենք միշտ, և անկէ աւելին ալ յուսալ անմտութիւն է։ Եւ իրաց այս վիճակին մէջ ալ ևս անպարտ է Տեսչութիւնը. և բոլոր պատասխանատուութիւնը կը ծանրանայ ձեռնհաս իշխանութեան՝ իսկ շարիք ժողովրդեան վրայ։

Ճ.

6. Դ. Անցեալ չորեքշաբթի օրուան մեր յօդուածին մէջ հակասութիւն մը կը կարծեն դիտել ոմանք, առարկելով թէ տեղ մը ազգ. վարժարաններու մէջ Գեր. Մելքիսեդեկի ուսուցչութեան դրութիւնը պարսաւած ենք, ինչպէս արդէն վարժարաններու քննութեան առթիւ մի քանի հարցաքննիչներ ալ դիտողութիւններ ըրած են, և տեղ մ'ալ ըսած ենք զի եթէ վարժարաններու դասատուներու ցանկէն Մելքիսեդեկ Որբաղանը և Մեծ. Մամուրեանը դուրս թողունք՝ չենք կրնար գտնել ուսուցիչ մը որ այդ անուան արժանի լինի։

Արդ, կան ըսողներ թէ այս երկու կէտերը բոլորովին իրարու ներհակ են. ուստի հարկ կը համարինք յարել որ թէեւ Գեր. Մելքիսեդեկ բարոյագիտութեան ուսումը մի վաղեմի և ՀԱՅԱՍԿԱՐ գրութեան մը համեմատ կ'աւանդէ, այսինքն դասատետրին կամ դասագրքին մէջ նշանակուած դասը բառ առ բառ աշակերտին գոց սերտել տալով, որով աշակերտը դաս մը ուսած կը լինի առանց անոր իմաստն ըմբռնելու և ուստի կը խօսի առանց խորհելու և գիտնալու թէ ինչ կը խօսի, սակայն այսու ուսուցիչ մը չկրնար անարժան ըսուիլ, չկրնար անկարող համարուիլ, երբ պէտք եղած հմտութիւնը ունի՝ իւր աւանդած դասերը բացատրելու՝ տալու աշակերտին և անոր գաղափարները ընդլայնելու։ Զենք տարակուսիր որ Գեր. Մելքիսեդեկ պէտք եղածէն աւելի ունի այս հմտութիւնը, ուստի չենք կրնար Նորին Սրբազնութիւնը ուսուցչութեան անյարմար համարիլ, այլ մի միայն կը պարսաւենք իւր ուսուցանելու եղանակը, զոր շատ դիւրին է փոխել հմուտ և տեղեակ անձի մը համար։

Մինչդեռ այն ուսուցիչները որ գաղափար չունին, հմտութիւն չունին իրենց աւանդած դասերու մասին, մազի չափ չեն շեղիր դասագրքէն, անոր վրայ բառ մ'անգամ չեն կրնար յաւելուլ իրենց կողմէն, ուստի ամեն ինչ բառ առ բառ գոց ուսուցանելու ապարդիւն և ամուլ դրութեան մը կը հետեւին. ահա այս տեսակ ուսուցիչներն իրօք անարժան կը նկատուին։

Միայն բարոյագիտութեան դասախօսութիւններու վրայ չէ որ դիտողութիւն եղած է հարցաքննութեան ժամանակ, այլ միանգամայն ուսումն. աշխարհագրութեան դասերու մասին միևնոյն տեսակ առարկութիւններ կրկնուեր են։ Եթէ այս դասին ուսուցիչը, որ ինչպէս կ'ըսուի, ժառանգ. դպրոցի վարեմի աշակերտ մ'է, ունենար ըստ կարի հմտութիւն ի հարկին իւր աւանդած ուսմանց մասին պէտք եղած բացատրութիւնները աշակերտին տալու, անշուշտ զինքն ևս արժանաւոր դասատուներու կարգը պիտի դասէինք. բայց անգամ մ'ևս հաստատելու համար որ մենք հակասութեան մէջ գտնուած չենք, կը յայտնենք որ կարող ուսուցիչներու կարգէն դուրս թողուցինք զինք. ըստ ուրում իր աւանդած որևիցէ դասի մասին՝ դասատետրի պարունակութենէն աւելի գաղափար մը չունի. ուստի երբ այսպիսի անձեր ուսումն. աշխարհագրութիւն կը դասախօսեն, զարմանալի չէ տեսնել զի կան աշակերտներ որոնք թէեւ աւարտած են այդ դասերը, սակայն տակաւին նահանջ տարին անցաջող և չարաղէտ տարի մը կը նկատեն։ Վասն զի այսպէս լսած են իրենց հանիկն, մինչդեռ իրենց ուսուցիչէն բան մը սորված չեն, երբ մի միայն օրինակուած դասը, կամ իրենց ցոյց տրուած դասատետրը բառ առ բառ դոյ սերտած են։

Ճ

ԹՈՒԹԵՐ

Հեռաստանները գտնուող Հայոց ազգային կենաց կացութեան վրայ հետաքրքիր եղող ընթերցողաց ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք հետեւեալ նամակին վրայ որ ղրկուած է առ մեզ Բուլղարիայէ կամ Պիլշէրէ (Պարսկաստանի ծոց)։ Ինչպէս նամակէն կը հասկցուի, միատեղ ղրկուած է առ մեզ ի հրատարակութիւն Կալկաթայի Հայոց Մարդասիրական ճեմարանի դասատու Գ. Թ. Տէր Ստեփաննոսեանցի քսանամեայ պաշտօնավարութեան համարառութիւնը, զոր պիտի հրատարակենք յաջորդ թուով։

Ի Բուշէր, 16 Ագոստոս 84

Յարգոյ խմբագիր,

Ի քաջայայտ ազգասիրական հոգի Ձեր և ի հարաւեալ յազգօգուտ կարողութիւն Արշալուսիդ որ միշտ և յաւենայն դէպս նախանձախնդիր իրաւանց ազգի և հասարակութեան պատրաստ՝ վստահացեալ առաքեմ ի հրատարակութիւն զհետեւեալ թուղթ ստացեալ վերջին պատեհին ի Կալկաթայ՝ որ է ճշմարտանուէր քսանամեայ քրտնաջան վաստակոց Գ. Գ. Թադդէոսի տէր Ստեփաննոսեան՝ Հայկեան վարժապետի Մարդասիրական ճեմարանի Կալկաթայ, և զի ազգասիրական եռանդուն հոգի հեղինակին՝ չէ և ձեզ պատուելի խմբագրդ անծանօթ և համար տնտեսական ծառայութեան նորա յազգային դպրոցի՝ ոչ խնդիր տեղեկան և հասարակական միայն՝ այլ ընդհանրապէս ազգային ունի վերաբերութիւն՝ հաւատամ զի ի պատիւ իրաւանց նորա բարեհաճեսջիք հրատարակել զայն թուղթ հրաժարանաց՝ յէջս բազմընթերց և սաբրամեալ Արշալուսիդ ի լուր ազգի առհասարակ, որով գրաւեսջիք զսրտազղայ ընտրեալս քանի հարիւր աշակերտաց բաղմաջան վարժապետի։

Տնտեսական նկարագրութիւն՝ յառաջադիմութեան ճեմարանին է զբաղագրութիւն ճշմարիտ և հաւատարիմ՝ որ ըստ հեղինակին ի հոդեվարութեան էր երբ նուաստութիւն իմ ունէր պատիւ դոլ մին յերից յաշակերտացն ի 1865 թուի յորժամ ճեմարանն էր յանոնչան փողոցին քաղաքին (Bonfield's Lane) առ կենդանութեան նորին բարեյիշատակ Հոգեշորին Գ. Գ. Յովհաննու Ավդալեան և Գ. Գ. Բէկլարեան Հայկեան վարժապետի։ Մտեալ ի ճեմարանն որպէս գիշերօթիկ աշակերտ ի 1865 թուականէ յորժամ թիւ մանկանցն էր՝ ընդ իս չորս և թողլով զայն ի 1872 ամի երբ թիւ աշակերտացն էր եօթանասունեւերկու՝ պարծանօք ասեմ զի վերանորոգութիւն ճեմարանին էր յիրաւի որպէս Գ. Գ. Թադդէոսն ասէ «որպէս փիւնիկ ի մոխրոյ իւրմէ»։ Վերհաստատեալ միմիայն անխոնջ ջանացողութեամբ վարժապետաց և ոչ արտաքին ազգային օգնականութեամբ և ազդեցութեամբ և մինչև չհասոյց զինքն ի փառաւոր և գովելի վիճակ՝ ճեմարանն՝ չդրաւեաց զմտադրութիւն ազգիս հասարակութեան հաւատարելով՝ զինքն ի շարս և ի կարգս միւս հռչակաւոր և բարեկարգ դպրոցաց քաղաքին։

Եթէ փորձառութիւն 8 ամաց աշակերտութեան՝ համարեսցի բաւական ի վկայութիւն յառաջադիմութեան ճեմարանին և անխոնջ և քրտնաջան վաստակոց վարժապետացն ի զանազան ժամանակս և դէպս, մի լուսցի ուրեմն լեզու տկար և դրիչ վատաբի առ ի նուիրելերկուց ճշմարիտ բարերարաց ճեմարանին՝ Գ. Գ. Ճարլս Գիլմորի և Գ. Գ. Թ. տէր Ստեփաննոսեան զգարտիս երախտեաց որք փչեցին հոգի նոր և արիւն նոր յերակս ճեմարանին ասեմ մանկանցն։ Զէր Գ. Գ. Թադդէոսեան դասատու հայկաբանութեան միայն՝ այլ խնամածու հայր, եղբայր միանգամայն և բարեկամ և ընկեր պաշտպան իրաւանց աշակերտացն՝ յամենայնի անաչառ, յամենայնի արդարադատ։ Մարթ է ասել զի էր նա Մէնտոր մանկական գլխաւոր նպատակ նորա գոլով ի ձուլել զվարս աշակերտաց իւր՝ և առնել զնոսա զարս բարեգործս և պիտանի անդամս մարդկութեան։—Զի՛ք կասկած զի յիշատակ բարեխնամ վարժապետի ի սիրտ բոլոր աշակերտաց որպէս ի քարի քանդակեալ անջնջելի եղիցի և մնասցէ մինչև կեան և շնչեն և վերախտադիտական նուէրս դոհունակութեանց նոցա՝ բարձրացի զօրհնանապազ առերկին՝ բարեմաղթութեամբ անմահ բարերարաց։ Գ. Գ. Թադդէոս ունէր հանապազ խոր ի սիրտ զոգուստ և զյաջողութիւն ճեմարանին նիւթապէս և հոգևորապէս՝ և բազմանք սրտի նորա երևիր մշտապէս ի չափաբերական արդիւնս նորա ժամանակ առ ժամանակ որոյ մին մտաբերեմ գոլ։

«Կեցցէ պերճ՝ մնասցէ միշտ՝ հաստատուն և անսասան ի պարծանս՝ ազգի մեր տուեալս այս՝ Հայկազեան». և ճիդն և փոյթ նորա էր՝ վաստակել և պաշտպանել ըստ յարմարութիւն ազգային տան։—

Հայկեան Մարդասիրական ճեմարան հաստատեցաւ յերկրորդ աւուր ապրիլի 1821 ի հասարակութենէ Հայոց եղելոց յԱրևելեան Հնդիկս։ Ի ծագիկեալ դրութեան նորա երկսեռք ի մանկանց ուսանէին զմայրենին լեզու և զայլ ուսմունս կարևոր։ Յայնժամ պահպաներ ճեմարանն զբելխաւոր հայ վարժապետ կամ Հռետոր առ ամիսն 300 կո. ռուփիք։ Երկրորդ հայ վարժապետ առ ամիսն 100 ռուփիք օժանդակ ուսուցիչ 30 ռուփիք, տնտես 25. և Հնդիկ նստաւոր 10. ռուփիք բովանդակ գումար յիշեալ ամսական վարձուցն գոլով 483 ռուփիք (բան ի մարձուց Անգղիական վարժապետի, և օգնականի, հայերէն և Անգղիերէն վարժապետուհեայ՝ տնտեսուհոյ և այլ պաշտօնատարաց՝) Գ. Գ. Թ. տէր Ստեփաննոսեան յընթացս քսանամեայ պաշտօնատարութեան իւր վարեալ է բարեպէս և յաջողապէս զպաշտօն Հռետորի, վարժապետի Օժանդակի Տնտեսի և անդամ Նստաւորի ի պահելն և դրելն հաշոյ ճեմարանին և այլ այսպիսեաց և թէ ինչ մխիթարական փոխարինութեամբ թողում իմաստասէր ընթերցողաց։

Երբեմն հասարակութիւն Հայոց Կալկաթա պատիւ համարէր և պարծիւր ի գոյութիւն ազգային ճեմարանի իւր և ճգնէր՝ ի յառաջադիմութիւն և ի փառս նորա ո՛չ փոքր, յորժամ քրքք և եղրարք ի միասին ընդունէին կից ընդ ամենայն պիտանի ուսմունս և զպաշտօրութիւնս հոգևորս Մայր եկեղեցւոյ։ Բայց ա՜հ զի ի հետեւեալն նոցա չաւղաց և օրինակի Եւրոպացւոց՝ անկաւ ճեմարանն փոքր առ փոքր ի չքայ և ի նախկին փառաւոր ասպիճանէ՝ ի դրութիւն անէնան, յաչաց իսկ հասարակութեան որք սկսին առաքել զմանկունս և զորիորդս իւրեանց ի դպրոցս Անգղիացւոց ուր և մոռացան ո՛չ միայն զմայրենին քաղցր բարբառ այլ և զամենայն նշոյլս և յիշատակս ազգային որով միայն փառաւորի և պարծի ազգ և ամենայն անհատ։ Ճեմարանն որբացեալ ի հայազգի մանկանց՝ թափուր և անշուք անկաւ զլրեցաւ ի վերջին ծայր անշքութեան եթէ ո՛չ մոռացութեան յորում ասորիճանի չարունակէր միայն յամի 1865՝ յորմէ՝ նկարագրութիւն Գ. Գ. Թադդէոս տէր Ստեփաննոսեան՝ սկսանի, որ եգիտ զդպրոցն յայն դրութեան և ասորիճանի հոգևորութեան, և այժմ թողու տեսանելով զայն մին ի բարեկարգ դպրատանց մայրաքաղաքին Կալկաթայ։—

Կ. Ճ. ՋԵՑԹՈՒՆԵԱՆ

Աշխէրտ Հայկեան Մարդասիրական Ճեմարանէն։

ՕՐՈՒՕՑ ԼՈՒՐԵՐԸ

ԼՈՆՏՈՆ, 12 սեպտ.։— Պօլսոյ անգլիական դեսպան լորտ Տիւֆրէրինի, ի յաջորդութիւն լորտ Ռիրոնի՝ Հընդկաստանի փոխարքայ կոչուելուն լուրն եւանդեամբ ընդունուեցաւ անգլիական մամլոյ կողմանէ։

ՀՌՈՄ, 12 սեպտ.— Այսօր 432 հոգի մեռան քոլէրայէն Նաբոլիի մէջ, Իտալիոյ ուրիշ զանազան կողմանց մէջ վաթսուն երեք հոգի մեռան. ընդամենը 493 հոգի։

(Եթէ հաւատա ընծայուի տարաձայնութեանց, Նաբոլիի մէջ կոտորածը կրկնապատիկ աւելի կըլլայ քան հեռագրին նշանակած թիւը, կամ գոնէ օր աւուր կըշտանայ սոսկալի կերպով, մինչև 800 կըհաշուի մէկ օրուան մէջ։)

ՄԱՐՍԻԼԻԱ, 12 սեպտ.— Այս օրուէ ոչ ոք մեռաւ քոլէրայէն։

ԹՈՒԼՈՆ, 12 սեպտ.—Այսօր չորս հոգի մեռան քոլէրայէն։

ՄԱՏՐԻՏ, 12 սեպտ.— Այսօր Ալիքանթի և շրջակայից մէջ 4 հոգի մեռան քոլէրայէն։

ԹՈՒՆՈՒԶ, 12 սեպտ.— Առողջապահիկ վարչութիւնը վարակեալ յայտարարեց Իտալիոյ բոլոր նաւահանգիստները։ Նաբոլիէն եկող նաւերն եօթ օր իսկ իտալական ուրիշ նաւահանգիստներէ եկող նաւք հինգ օր քարանթինա պիտի անցունեն։

ՇԱՆԿԱՅԻ, 9 սեպտ.— Զինաշիք կուգեն արգիլել Նանկայիի գետին անցքը։ Օտար հիւպատոսք կը բողոքեն չինական իշխանութեանց յաւակնութեանց դէմ։

ԳԱՀԻՐԷ, 9 սեպտ.—Նեղոս գետը կը շարունակէ ցածնալ Վատիհալֆայի մէջ։

ՎԻԵՆՆԱ, 8 սեպտ.— Երկկէս օրէն հոս կայսեր պալատան մէջ հացկերոյթ մը տրուեցաւ 40 հրաւիրելոց։ Սերպիոյ թագաւորն հոն ներկայ էր։ Վաղը երեքշաբթի առաւօտեան ժամ 6ին Ֆրանսուա Յոզէֆ կայսրն ու Միլան թագաւորը Վիեննայէն Տիւրիւքգիւթ պիտի երթան մեծ գինավարձերուն ներկայ գտնուելու համար։

ՊԵՐԼԻՆ 8 սեպտ.— Ամերիկեան [illegible] մանական հիւպատոսին հեռագրուելուն մէկ լուրին նայելով, չինական իշխանութիւնք արգիլեցին ջրհեղեղուց Քանթոնի գետին մուտքը։

ՊԵԼԿՐԱՏ 7 սեպտ.— Պէլկրատէն ի Նիշ երկաթուղւոյ գծին վրայ վագր պիտի ակին կատարեն երթևեկել հասարակութեան համար։ Նիշէն ի Վրանեա գիծը վեց տունէն պիտի լրանայ։

ՎԻԵՆՆԱ 7 սեպտ.— Քարէնտիոնատան Բոլիթիք նամակ մը կը հրատարակէ Բէթերպուրգէն, որ ապացուցանել կը նկրտի թէ, երից կայսերաց տեսակցութիւնը քաղաքական կերպարանք մը չպիտի ունենայ այլ միայն յարգական ձև մը՝ բղխեալ յանձնական բարեկամութենէ որ երեք վեհապետներն իրարու կը կապէ։ Տեսակցութիւնն երեք տէրութեանց միջև նոր կացութիւն մը չպիտի հաստատէ, անոնց յարաբերութիւններն երկար ատենէ ի վեր ի կարգին են։

ՎԱՐՇԱՒԻԱ 7 սեպտ.—Զրոյց կայ այստեղ թէ, Զարն առաջիկայ տարուան մէջ Բոլոնիոյ թագաւոր պիտի հռչակէ ինքզինք։ Բոլոնիական ակիրոյ մէջ հաւատ ընծայել չուզուիր այս լուրս։

ՊԵՐԼԻՆ 8 սեպտ.—Պարսկաստանի համար գերմանական դեսպանն տմսոյս 15ին պիտի մեկնի ասոնք։ Իր գլխաւոր նպատակն է առևտրական դաշնադրութիւն մը կնքել։

ՀՌՈՄ 8 սեպտ.—Հոս կարծիք կայ թէ եգիպտական նոր դեսպանախորհուրդը պիտի գումարի հոկտեմբերի կիսուն։ Անգլիոյ ժամանակ տալ կուզուի, որպէսզի լրտ Նորթպրուքի յանձնարարութեան հետեւանքներն հասկնայ։

Հռոմ, 14 սեպտեմբեր.

Այսօր Նաբոլիի մ'ջ երեքհարիւր քառասուն ութ հոգի մեռան քոլէրայէն, Իտալիոյ միւս վարակեալ տեղեր ութսուներկու հոգի, ընդամենը 430 հոգի։

Մատրիտ, 14 սեպտեմբեր

Այսօր Ալիքանթի և շրջակայից մէջ 13 հոգի մեռան քոլէրայէն։

ՔՐՈՆԻԿՈՆ

ԲԱՐԹԱՆ ԱՆՏՐԷԱ

ՄԵՏԱՍԱՆԵՐՈՒԴ ԴՈՏԱՍՏԱՆ

Օգոստոսի քսանվեցներորդ օրը կրկին տեսնուեցաւ Քարթան Անտրէայի դատաստանը։

Վկայութեան համար դատարան եկած էին Սէօքէյի Հաճի Եանաքօ, Նոյնտեղացի Հողագործ Սօֆօքլի Խրիսթօ, և Կիպրոսցի Սավա, որք օրինական երդումներն ընելէ ետև վկայեցին.

Հաճի Եանաքօ. — «Անտրէա ամբաստանեալ անձը վեց եօթ տարիէ ի վեր ժամանակ առ ժամանակ Սէօքէ գալով ձի կը գնէ և ուրիշ տեղեր կը փոխադրէ։ Իր Անատաս ընկերին հետ երկու տարի առաջ Սէօքէ եկած ատեն, հետերնին ուրիշ անձ մ'ալ կար, որ Մալպաքա կը կոչուէր, բայց Անտրէա ամբաստանեալը Պարպա Եօրկի Բէրիֆանոս անունով կը ճանչուէր։ Ինքը կ'ըսէր թէ Արկոսցի էր։ Եօրկի միշտ ֆէրեաներ կը հագնէր։»

Սօֆօքլի. — «Անտրէա կոչուող մարդը չորս հինգ տարիէ ի վեր քաղաքը գալով ձի կը գնէր։ Քանի մ'անգամ ալ ամբաստանեալներէն Անատասի հետ եկաւ։ Անտրէա ամբաստանեալին անունը Փէրիֆանոս է։»

Խրիսթօ և Կիպրոսցի Սավա ևս Սօֆօքլիի նման վկայեցին, միայն Խրիսթօ յաւելեց թէ, Անտրէա իր գնած ձիերը գիւղէն քառասուն ժամաւ չափ հեռի եղող արճարանին պարտէզը կը կապէր և ինքն ալ նոյն արճարանին մէջ կը պառկէր։ Այն ժամանակ այդ մարդն ինքվինքը Եօրկի կը կոչէր, բայց եթէ իրօք Քարթան Անտրէան ըլլալով անունը փոխած էր, այդ մասին ոչինչ ունէր ըսելիք։»

Դատաստանը լրանալէ ուրիշ վկաներու գալատեան կարօտութիւն ունենալով վերջացաւ։

—

Էսիրնէի ընդհանուր դատախազ Թէվֆիկ Պէյ նոյն պաշտօնով քաղաքս կոչուած է ի յաջորդութիւն Մարդար Էֆէնտիի, որ Էսիրնէ ֆոչուած է նոյն պաշտօնով ի յաջորդութիւն Թէվֆիկ Պէյի։

—

Նաւահանգիստս գտնուող գաղղիական Վէրէ-մարտանաւին հրամանատարին ի պատիւ խնճոյք մը կը տրուի այսօր Գորատէլիոյ մէջ գաւառիս ընդհանուր կառավարիչ վեմ. Հաճի Նազիմ փաշայի կողմանէ։ Կաշնականաց թիւն է ութսուն հոգի։

—

Բաղքիս Հրէից Ալիանս ընկերութեան դպրոցի աշակերտաց երաժշտական խումբը, կիրակի օր Պուլնովայի կայարանը նուագեց ի մեծ հաճոյս ներկայ հասարակութեան։ Դիտողութեան արժանի է որ խումբը կազմող նուագածուաց իւրաքանչիւրը դեռատի պատանիներ են, որք խիստ կարճ ժամանակի մէջ մեծ յառաջդիմութիւններ ըրած են երաժշտութեան դժուար և փափուկ արուեստին մէջ, շնորհիւ Պ. Ֆէրտինանտս երաժշտապետին։ Այս յառաջդիմութեան յայտնի ապացոյց է այն յաջողակութիւնն որով նոյն օրն երգեցին Ապոլոնի այդ նորատի սանունք օսմանեան, անգլիական, գաղղիական, իտալական, աւստրիական, յունական և ամերիկեան ազգային երգերն և ուրիշ տասնի չափ զանազան էրէվէլ և այլ հագնեցութիւններ։

Իսրայէլեան Միութիւնը կը նշանակ ըսել թէ հրաշալիքներ գործած է քիչ ատենի մէջ, որովհետև լուսոյն հետ հաստատ մը տաւորական լոյս սփռելով իսրայէլեան ազգին վրայ։ Երանի՛ թէ մեր Միացեալ ընկերութեանց սէր ըլլայուր այնքան կարողութիւն որքան կը տրուի հրէից Աստուծոյն թէ՛ ժողովրդին և թէ՛ նորա մեծատանց կողմէ։

—

Գաւառիս Տէֆթէրթար վեմ. Դատրի Պէյ վերադարձաւ Թուրպալէյէն ուր գացած էր կայսեր. կալուածոց գործոց համար։

—

Տէնիզլիի դատաւոր Հայոտար էֆէնտի, Պոլսոյ վերաքննիչ Ատեանի ատենակալ կոչուած ըլլալով, կիրակի իրիկուն քաղաքս հասաւ և հետևեալ օրը մեկնեցաւ Պոլիս ռուսական շոգենաւով։

—

Նոյնպէս մեկնեցաւ ի Պոլիս տեղւոյս վերաքննութեան պատժական Ատենի Նախագահ Ապտիւլ Ղաֆֆար Զէ.քի էֆէնտի, որ Պրուսայի Միւնոյն Ատենի Նախագահ կոչուած է։

—

Սպարթալեան Յովհաննէս էֆ. և դաւառիս երկրագործութեան վերատեսուչ Նուրի Պէյ որք Եւրոպա կը գանուէին, հոս վերադարձան անցեալ շաբթու մէջ։

—

Զորս անգլիական, երեք գաղղիական, մէկ աւստրիական և մէկ հելլենական ինը շոգենաւ, ինչպէս նաև երկու առագաստանաւ իրենց քարանթինան լրացուցած ըլլալով հեռացած են Ուրլայի նաւահանգիստէն։

Այժմ քարանթինա կը պասեն տակաւին նոյն տեղ երեսուն մէկ շոգենաւ, քսան մէկ առագաստանաւ և վեթսուն երկու ճանբարք։

—

Օգոստոսի 1-էն մինչև 31, ծովու ճանբով Իզմիր հասած են 539 հոգի, որոց 429ը օսմանեան իսկ 110ը տարբեր հպատակ են։

—

Լրագրաց ամենց պատմածին համեմատ, վերջին տասնհինգ օրուան մէջ ծխախոտի մենավաճառն 32 հազար ոսկւոյ առուտուր ըրած է։

—

Թիրէի մէջ Ագ Օղլան անուանով մէկը քսանոց և տասնոց հին ոսկիներու և ուրիշ օտարազգի դրամներու կեղծերը թիթեղէ շինելով աւանդ կուտայ և սակայն կը կորզէ նոր տեղւոյն հասարակութենէն։ Տեղական կառավարութիւնը գործն իմանալով կը ձերբակալէ զինքը։

—

Դաւառիս մարդահամարն օր ըստ օրէ առաջանալու վրայ է։ Մարդահամարի պաշտօնական հաշուոյն նայելով, մինչև հիմա արձանագրեալ անձանց թիւն հասած է 721,531ի, որոց 276,003ը Սարուխանի (Մաղնիսա), 151,227ը Տէնիզլի, 120,464ը Մէնթէշէի 213 792ը Իզմիրի նահանգաց կը վերաբերին։

—

Օյն թատերական խումբ մը, Պ. Լէբացաի տնօրինութեան տակ, տեղւոյս Քամարոնի թատրոնը վարձեր է, առաջիկայ հոկտեմ և նոյեմբեր ամսոց մէջ երեսունի չափ ընտիր ներկայացումներ տալու համար, որոց մէջ կը հաշուին արդէն Շէքսպիրի նշանաւոր գործերէն «Ռօմէօ ժիւլիէթ», «Վենետկի Վաճառականը», Անտոնիա, Քլէօբաթրա» և այլն։

—

Տեղւոյս պաշտօնական թերթը կ'ըսէ. — «Նաղիլլիէն Հաճի Մանուկ ստորագրութեամբ հասած հեռագիր մը կ'իմացնէ թէ Նաղիլլիի վաճառականք թուղթ բերքին մէջ քուրջեր կը լեցնեն ուելի ծանրութիւն տալու համար։ Ուստի մեր Վսեմ. Կառավարիչն հրամայեց Այրընի Մուֆթեսարրֆ վաշային, որպէս զի ըստ օրէնքի պատասխանատուութիւն հբարուրող այդ խարդախութիւնն արդիլելով, նոյն գործածութեան համարձակողներուն հարկ եղած պատիժը տնօրինէ։ Թուղթ բերքին մէջ քուրջեր խառնելու խարդախութեան զիջանող վաճառականներու՝ Եէմիշ Զարշըսիի մէջ ևս անպակաս ըլլալնին լսած ենք։ Վաճառականացխարդախութիւններէն ոչ միայն երկրագործները կը մեղանչուին, այլ նաև Տէրութեան գանձը, ուստի Իզմիրի Եէմիշ Զարշըյի մէջ այլ ևս այդ տեսակ խարդախութիւններ տեղի չունենալու համար խիստ հսկողութիւն ընել հրամայուած է Տանոզդական տրոց Տեսչութեան։

—

LONDON PHARMACY

Իզմիր, 1 Յուլիս 1884

Պարոնայք Ա. Մուռ և ընկերք պատիւ ունին ծանուցանել քաղաքիս բժիշկներուն, վաճառականներուն և ընդհանրապէս հասարակութեան թէ, իրենց դեղարանին մէջ ՔԻՄԻԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԵԱՆՑ ԱՇԽԱՏԱՐԱՆ մը աւելցուցած են ընդ տնօրինութեամբ մի մասնաւոր քիմիագէտի, զոր յատկապէս Եւրոպայէն կանչած են։

Պարոնայք Ա. Մուռ և ընկերք արդէն պատրաստ են որակական և քանակական (qualitative et quantitative տարբերակութիւններ և մանրադիտական քննութիւններ ընելու ամեն տեսակ գործարանաւոր և ոչ-գործարանաւոր նիւթերու վրայ, ինչպէս են հանք, թոյն, ջուր, գինի, մէգ, ածիւն, բոյս և տունկ և այլն և այլն։

ԵՐԹԱՍ ԲԱՐԵՒ ՄԵՌԱՒԻՆ

Երթաս բարև . . . երթաս բարև . . .
Տառապալից մի գոչիւն
Ուղղել նորան, որի առջև
Եղբա՛յր էր միշտ քու անուն . . . .

Երթա՛ս բարև . . . մինչդեռ երէկ,
Դեռ նո՛ր տեսնուում կեանքըն այն,
Որ այժմ անչուն, որպէս անպէտք,
Պառկած է քու յանդիման։

Կորա՛ծ . . . աւաղ, և այնպէս չուտ
Կատարուեցաւ բոլորը,
Լոկ ժա՛մ առաջ ընչողին՝ մութ
Մահը բացեց իւր դուռը։

Դեռ ժամ առաջ այդ անչունչը։
Իւր կամքը պարզ յայտնում էր,
Ասում՝ «ես կա՛մ», իւր տրրտունջը
Նա բացարձակ ասում էր . . . .

Բայց ի՞նչ այժմ . . . Անոյժ, անխօս,
Ողբերգի վիճակում
Նա քու առջև մընում է փոս,
Տալով քեզի սառ ոսկում . . .

Եւ կը բղաւենք նրան տանջալի,
Վերադառնալ կը գոչենք,
Բայց մեծ կամքը մահկանացուի,
Արդէն կորած կը տեսնենք . . .

Եւ մենք նորան կը մոռանանք,
Որպէս օրուայ մեղմ քամին
Նորա կեանքըն էլ արձագանք
Չի տայ սրբոյ մեր խօսքին։

Եւ կեանք եկաւ, և շարչարուեց,
Գործեց, թէպէտ հալածուած,
Եւ իւր դարը շուտով վազեց,
Եւ նա մարաւ՝ մոռացուած։

Ահա քեզ կեանք՝ իւր խեղճ մօրից
Այնքան սիրով փընտրուած,
Այնքան ցաւով չարչարվից
Նորան վառ շունչ պարգեւած։

Իւր մայրական ջերմ արցունքով
Նորան դրդուած անդադար,
Որդւոյ ժրպտից զուարթանալով՝
Խընդրած օրեր նրան արդար։

Եւ մոր արցունքն արդ չորացան
Եւ վերջացաւ փաղաքշում,
Բաղդի յուսով թողլով նորան
Կեանքի մրուայլ անդընդում։

Եւ նա բացեց աչերն իրեն,
Նայեց աշխարհն հիմակուան,
Ասուկաց նրանից, խընդաց վերջին,
Ընկաւ կողմեր այս ու այն,—

Ցեռոյ դառնոտ ու տրխրագին
Գլուխը կախեց կրծի վրան
Եւ մեղմասոս իւր արցունքին
Մահըն եկաւ պատասխան։

Այն ժամանակ՝ «ժա՛մ է քնելու...
«Երթա՛ս բարև, ո՛վ ապրած . . . .»
Մահկանացին մահկանացու
Սուսիցը մրմընջաց։

7 Սեպտեմբեր 84
Փարիզ ԼԵՌՆԵՆ

London Assurance Corporation

ԼԸՆՏՐՆ ԱՇԽԱՐՀԷՆՑ ՓՕՐՓՕՐԷՅՇԸՆ

Աչքի առջև ունինք, «Լընտրն Աշխարհէնց Փորփորէյշըն»ի Տնօրէնները կողմէ սոյն Ընկերութեան բաժնեկիցներու ներկայացած վերջին նախիրը։ Ցայտնի է որ, սոյն Ընկերութիւնն, հիմնեալ 1720ին, այժմ իր գոյութեան 164րդ տարին մտած է։ Մէկ ու կէս դարէն աւելի է որ իր բարեյաջող վիճակն երբէք վայրկեան մը չընդհատեցաւ։ Այն օրէնքը, որ անգլիական ապահովական ընկերութեանց վրայ պարտաւորութիւն կը դնէ սահմանեալ դրամագլուխ մը յայտնել և ամեն տարի իրենց գործողութեանց արդիւնքն հրատարակել, նոր է թէև ավ ոչինչ իշխանութիւն ունենայ սոյն Ընկերութեան վրայ, սակայն Ընկերութիւնը, միս բոլոր նշանաւոր Ընկերութեանց կողմէ ընդունուած կանոնին համակերպելով, չվարանիր հասարակութիւնը ծանօթացնել իր գանձային վիճակին, և այս կ'ապացուցանէ այն անբաւ վարկը՝ զոր կը վայելէ աշխարհս ամեն կողմը։ Զրպիտի յայտարարենք վերջուծել հաշուեցոյցին բոլոր թիւերը, որ յօրինուեցաւ դեկտեմբեր 31ին։ Թո՛ղ բաւական ըլլայ մեզ անցողակի կերպով ըսել թէ, այս վերջին յիսուն տարիներու մէջ բաժնեկիցներու բաշխուած բաժինները, եղած կորուստներն ու ծախքերը հանելով, իւրաքանչիւր տարի 107,586 անգլ. ոսկիի բարձրացած են։ Այս հաշիւն դուրս, Ընկերութիւնը պահեստի դրամագլուխ մը դիզած է, որուն գումարը դեկտեմբեր 31ին 3,306,795 անգլ. ոսկիի հասած է։ Սառարգրեալ բայց տակաւին ոչ-դանձեալ դրամագլխոյ մասն ալ աւելցունելով կըտեսնուի որ «Լընտրն Աշխարհէնց» ընկերութիւնը 4,000,000 անգլ. ոսկւոյ երաշխաւորութիւն մը կ'ընծայէ իր յաճախորդներուն, առանց ի հաշիւ դնելու այն երաշխաւորութիւնը՝ որ տրուած է իր բաժնեկիցներու Անահման պարտականութեանվ։ Ցայտնի է որ, անսահման պատասխանատուութեան անհեթեթ դրութեան տակ եղող անգլիական ընկերութեան մը բաժնեկիցք ոչ միայն իրենց բաժնին գումարին չափ պատասխանատու են, այլ նաև իրենց բոլոր հարստութիւնը կը դնեն Ընկերութեան ձեռնարկութեանց մէջ։

ԱԶԴ

Կառավարութեան դրան փողոցը, Հաճի Հասան աղա խանին դիմացի կողմը, Մալէպճի օղլու փուռին քովը 10 Նօմէրօ խանութը Բարունակ Կիւրճիեան արանց վերարերեալ շապիկ, օձիք, թեւնոց, ներքնազգեստ, նաև բնտանեաց վերարերեալ ներքին ճերմակեղէնք բարեձեւ և օրինաւոր գիներով կը պատրաստէ յատկապէս չափ առնելով և կաշխատի իւր յաճախորդները գոհ ընել ըստ ամենայնի։

Maladies Secrètes

ԾԱՏՈՒԿ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Արմատէն կը բժշկուին իմ մէթոտովս՝ որ հիմնուած է գիտական նոր խուզարկութիւններու վրայ, նոյն իսկ եթէ այդ հիւանդութիւնք յուսահատեալ վիճակի մ'ալ հասած ըլլան։ Կը բժշկեմ նաև ոչ-ատեան. նեկանութեան ժամանակ սերմնահոսութենէ և ջղային տկարութեանց յաւալի հետևանքներն և անկարողութիւնները։

ԳԱՂՏՆԻՔ ԴՈՒՐՍ ԱԶՏՐՈՒԻՐ

Խնդրեմ հիւանդութեան ճիշտ նկարագրութիւնը ղրկել ինձ։

ՏՈՔՏՈՐ ՊԷԼԼԱ

Անդամ բազմաթիւ գիտնական ընկերութեանց

Dr. BELLA

Membre de plusieurs sociétés scientifiques.

6. Place de la Nation 6.

ՓԱՐԻԶ—PARIS

IMPORTANT

EPILEPSIE

Spasmes, Eclampsie et Névroses

Լուսնոտութիւն (սարա)
Ջղաձգութիւն (սրազմօ)
Ա ՈՒՆ ԿԵՐՊ
Ջղայինհիւանդութիւնք
ՀԻՄՆԱՊԷՍ ԿԸԲՈՒԺՈՒԻՆ
իմ մէթոտովս։

Դրամական հաստատմունք բժշկուելէ վերջ կը տրուին։

Դարման կը տրուի թղթակցութեան միջոցաւ։

ԲՐՈՖ. ՏՈՔԹՈՐ ԱԼԳԷՐԹ

Prof. Dr. ALBERT

Honoré par la société scientifique française de la Médaille d'or de 1re classe pour mérites distingués.

6. Place du Trône 6.

ՓԱՐԻԶ — PARIS.

B. DIOGENIS & C°

Վ. ՏԻՕԵԷՆԻ ԵՒ ԸՆԿ.

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՃԱՌԱՀԱՆԴԷՍ

ԱՄՈԱՆ ԵՂԱՆԱԿԻ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ՆԻՒԹՈՑ

Սկիւտարի, 19/1 Մայիս, 1884

ԿԱՆԱՆՑ ԴՕՍԹԻՒՄՆԵՐու, ՌՕՊԱՆԵՐու և ՏՂՈՑ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐու համար ամէն դիներով ամենէ նոր տեսակ ՄԵՏԱՔՍԵԱՑ, ԲԸՐԴԵՂԷՆ և ԲԱՄԲԱԿԵՂԷՆ ՍԹՕՖԱՆԵՐ, ինչպէս նաև զանազան տեսակ ՖԱՆԹԱԶԻԱՅԻ ՀԻՒՍԿԷՆՆԵՐ, ի վաճառ հանուած են։

Ամենանոր և ամեն տեսակ ձեւերով ՓԵՂՈՑՐՆԵՐ կանանց, փոքրիկ աղջկանց և փոքր տղոց համար։

Տանթէլաներու, տսեղնագործութեանց, երիզներու, ժապաւէններու, ծաղիկներու և փետուրներու, քօրսէներու, վզնոցներու-փողկապներու, ձեռնոցներու, հովհարներու, հովանոցներու և այլն և այլն կատարեալ և բազմազան տեսակներ։

Վերջապէս նուրբ ճաշակի յարմար նիւթերու առատ զանազանութիւն մը։

ԱՐՏԱՍՈՎՈՐ ԿԵՐՊՈՎ, ԱԺԱՆ ԳԻՆՆԵՐՈՎ.

Կը գտնուին յիշեալ ընդարձակ վաճառատանց մէջ

ԱՐԾԱԹ ՄԷՃԻՏԻՅԷՆ 35 ԳՐՈՒՇԻ ՀԱՇԻՒՈՎ.

Զմիրվ 19/1 Մայիս 1884

Mc. Caw, Stevenson and Orr d'Islande.

ՊԱՏՈՒՀԱՆՆԵՐՈՒ ԵՒ ՇՐՋԱՆԱԿՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ԳՈՒՆԱՒՈՐ ԱՊԱԿԻՆՆԵՐ

Ապակիի վրայ գոյներու ամենակատարեալ նմանութիւն։ — Խիստ դիւրինկերպով կը փակցուին։ — Գոյները անաւէր են և երաշխաւորեալ։ — Գիները բացառիկ կերպով աժան են։ Ամբողջ Տաճկաստանի և Եգիպտոսի համար միակ գործակալ.

Ց. Դ. ՎԷՄԵԱՆ և ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ, Զմիւռնիա, Նուսուֆի Ֆէրխանէն թիւ 20։

Կը ծախուի նմանապէս Պ. Ֆ. Քասաբիի վաճառատունը Ֆրանկայ փողոց, ինչպէս նաև Պ. Ա. Նորայի և ընկերութեան վաճառատունը, Շիշլէ ճիլիէր ճանապէսի։

MOORE'S

ԳԻՐՔԻՆ

ՈՏՔԻ ՓԱՌԱՐՆԵՐՈՒ (ՆԱՄԷՐ) ՀԱՄԱՐ ԱՆԵՎՐԷՊ ԲՈՒՅԺՈՒՄՆ Ի Դեղարան «ԼԸՆՏԵՐՆ ՖԱՐՄԱՍԻ»։

ORPHELINAT GREC

ՑՈՑՆ ՈՐԲԱՆՈՑ ԶՄԻՒՌՆԻՈՑ

—

ԱՐՏԱՍՈՎՈՐ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ

Այս վիճակահանութիւնը բացառական է՝ տոմակներն ստացողներու ընծայած իր մեծ բաղդին, իր լաւներուն թուոյն, բնութեան և բաղադրութեան պատճառաւ։ Լաւներուն բուն արժէքը նոյն իսկ հանուած տոմակներու ամբողջ գինէն բարձրը է։

Առաջին և մեծ լաւն է գիւղական ընդարձակ տուն մը, որ շրջապատեալ է 14,300 քառակուսի կանգունի մօտ ընդարձակ պարտէզի մը։

Հետեւող 31 լաւները կը բաղկանան պարտէզներէ, լեցուած ծառու եղերքներէ, որք կը գբաղնուին Կէօզթէփէի ամենէ նշանաւոր մասին վրայ, և որոց ամենէ փոքրն ունի 15 կանգուն երես և 36 կանգուն երկայնութիւն։

Տոմակաց թիւն է 3315, իւրաքանչիւրին գինն է մէկ ոսկի օսմանեան։

Վիճակահանութիւնը պիտի կատարուի առաջիկայ դեկտեմբեր ամսոյ մէջ յատկապէս կազմուած միջազգային մասնաժողովի մը հսկողութեան տակ։ Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար պէտք է դիմել յունաց Որբանոցը ուր զետեղուած է ծրագիրն ու պայմանները։ Նաեւ իւրաքանչիւր տոմակ կը կրէ իր վրայ լի ու լի բացատրութիւնները։

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ ՈՐԲԱՆՈՑԻ

ԹԷՅ

Զինաստանէ և Ճաւայէ ուղղակի ներաբերուած թէյերու ամենաընտիր տեսակները կ'ծախուին խիստ չափաւոր գիներով Ց. Գ. ՎԷՄԵԱՆ և ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ մթերանոցը, Նուսուֆեան Ֆէրխանէն թիւ 20։

ՍԵՂԱՆԻ ԳԻՆԻ

Պալնիքի, Նիկոմեդիայի եւ Թէնէդոսի ընտիր գինիներ փոքր տակառներով կը ծախուին Նուսուֆեան ֆէրխանէն թիւ 20 մթերանոցը։

THE

LIVERPOOL & LONDON & GLOBE

INSURANCE COMPANY

ԼԻՎԵՐՊՈՒԼ և ԼՕՆՏՕՆ և ԳԼՕՊ

ԱՊԱՀՈՎԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Աշխարհս ամէն կողմերուն հրդեհի ապահովական ընկերութիւն

ՄԵԾԱԳՈՅՆԸ

Դրամագլուխ ի պատրաստի 6,679,175 Մթր. ոսկի

1881 տարեկան հասոյթ 1,632,484 » »

Ընկերութիւնը հիմնուելէն ի վեր վճարած կորուստը 17,742,921

Առանձին պատասխանատուութիւն բաժնեկիրներու

Այս ընկերութիւնը կապահովէ հրդեհի դէմ թէ՛ Իզմիրի և թէ՛ շրջակայից մէջ շէնքեր, կահկարասիներ, անշարժ գոյքեր, ապրանքներ, գործարաններ եւ։ Անգլիական ամենէ մեծ ապահովական ընկերութեանց պայմաններուն համեմատ։

Ընկերութիւնը կապահովէ նաև կեանք, տղջկանց օժիտ, ցկեանս եկամուտ, (rente viagère) եւ եւ։

Ապահովելոց տրուած վերջին բաժնեգինք (չահու բաժանումով միասին) 1¾ % եղան, տարեկան ապահովեալ գնոյն վրայ։

Գործակալ
ՀՕՆ Տ' ԱՆՏՐԻԱ

Ֆրանկայ թաղ, Անթուան տ'Անթարիայի Ֆէրխանէն

Ապահովիլ ուզողը կրնայ դիմել նաև Եոլ-Պէակիէն Փոխ Գործակալք Ս. Սպարթալեան եղբարց սեղանատունը։

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼ

Հօն Ա. Ա. Կու

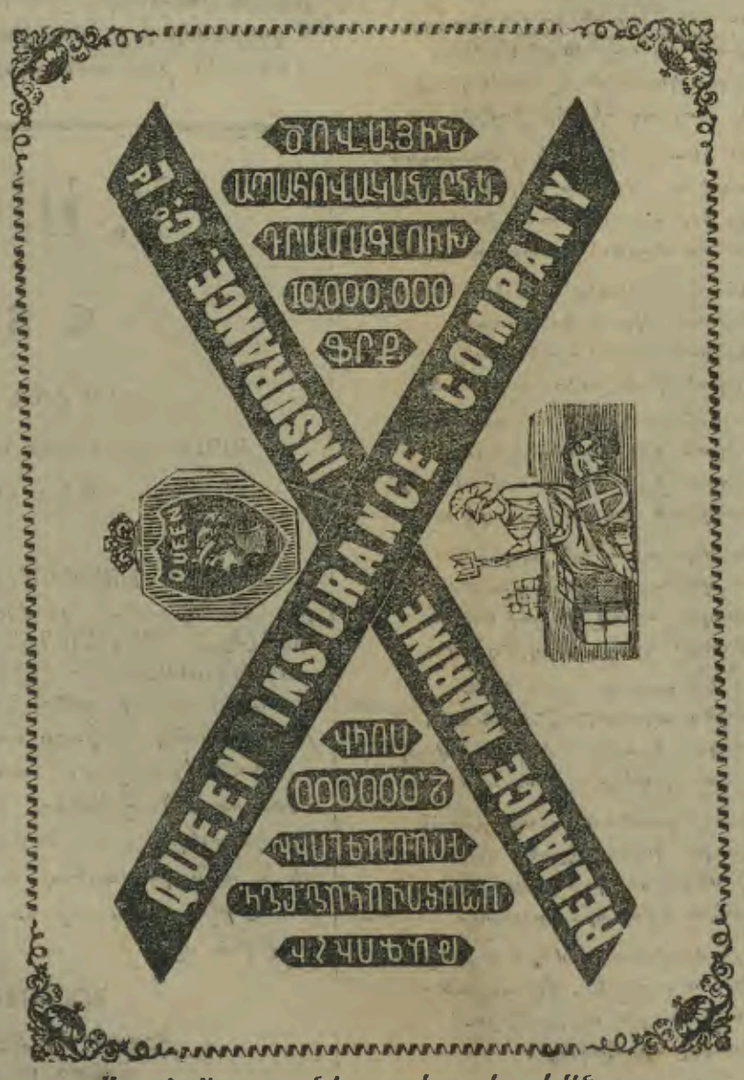

Ապահովել ուզողները պէտք է դիմեն առ Պ. Ց. Կ. ՀԻՒՍՆԵԱՆ, Սէֆէրեան խանին քով՝ Եսայեանց մաղազան։

ՎԻԷՆՆԱՅԻ ԿԵՆԱՑ ԵՒ ՀԱՆԳՍՏԵԱՆ ԹՈՇԱԿԻ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.

Compagnie d'Assurance Viennoise—Vie et Rentes Viagères-

Վիէննայի Կենաց և Հանգստեան Թոշակի Ապահովութեան Ընկերութիւնը խիստ շահաւոր և դիւրամատչելի պայմաններով ապահովութիւններ կ'ընդունի ամեն կարգի և հասակի անձանց.

Ա. Ուղղակի մահուան դէմ ապահովութիւն։

Բ. Որոշեալ ժամանակէ մը վերջը վճարելի ապահովութիւն։

Գ. Փոքրիկ տղայոց և աղջկանց դրամագլուխ և օժիտ ապահով.

Ընկերութիւնը իր մօտ ապահովեալ անձինքը կ'ընդունի իր շահուն իրը բնակիր, և միշտ 3 տարին անգամ մը ապահովեալին վճարելի մէկ տարուան տուրքին վրայ միշտ % 40 բաժանելի շահ մը երաշխաւորելով։

Ընկերութեանս գլխաւոր և լիազօր Գործակատարները. Ի Պոլիս, Տեարք Լբպէ է Ֆիլ Վիկթոռի դրամատունն է։

Զմիւռնիոյ Գործակատար Մ. Օսկար Միրզան Լ՝ օքալ Լ՝ օլ Էվանժէլիք Ն° 27։

Եւ որովհետև այս Ընկերութեան մանաւոր և շահաւոր պայմանները շատ ճիւղերու կը բաժնուի, առ այժմ պէտք է դիմել առ Մ. Նազարէթ Եաղճեան, Վերատեսուչ Թուրքիոյ, որ յատկապէս պաշտօնով եկած է հոս քիչ մը ժամանակի համար, որպէս զի լիովին պէտք ըլլալիք տեղեկութիւնք դոհացուցիչ կերպիւ լինին։

CHEMIN DE FER D'AIDIN

ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ, ՍԿՍԵԱԼ 17/29 ՅՈՒՆԻՍ 1884

ՊՈՒՃԱ

ՀԱՍԱՐԱԿ ՕՐԵՐ

Ժամ 6,40.—9.—Կ. Ա. 12,15.—*5,15.—*7,20Կ. Ե. *Իզմիրէն*
» 6,30.—7,30.—8,25.—9,40. —Կ.Ա. 2,30—*6,30—*8.—Կ.Ե. *Պուճ.*
Ամեն չորեքշաբթի երթալ 2,30—Կ. Ե. *Վերադարձ* 3,45.—Կ.Ե.

ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐ

Ժամ 6,40.—9.—10,45.—Կ.Ա. —2,30—4.15—6—Կ. Ե. *Իզմիրէն*
» 7,30.—8,25.—9,40.—12.—Կ. Ա. 3,45.—4.50—7,30.—Կ.Ե.*Պուճ.*

ՍԷՎԻՏԻ ՔԷՕԶ

ՀԱՍԱՐԱԿ ՕՐԵՐ

Ժամ 6,40.—9.—Կ. Ա. | *5,15.— Կ. Ե. *Իզմիրէն*
» 8.— 9,50.—Կ. Ա. | *6,15.— Կ. Ե. *Սէվտիքէօյէն*
Ամեն Չորեքշաբթի երթալ 2.30— Կ. Ե. *Դարձ* 3.30 Կ. Ե.

ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐ

Ժամ 6,40.—9.—10 45.— Կ.Ա. 2,30 —6.—Կ.Ե. *Իզմիրէն*
» 8.—9,50.—11,45.— Կ.Ա. 3,30.—7.5 Կ.Ե. *Սէվտիքէօյէն*

*Նշանաթ օրեր 15 վայրկեան ուշ կելլեն
» » 30 » » »

ՀԱՆԱՊԱԶՕՐ—	*Սմբատլեռնի*	*Հ.*	*Ց.*	*Ա.*
»	*Նաղէպիի*	»	8.—10,10.—	» »
»	*Այասուլուքի*	»	6,40.—8.—10,10.—	» »
»	*Թիրէի*	»	8.—10,10.—12.—	» »

SMYRNA AND CASSABA RAILWAY

ԳԼԽԱՒՈՐ ԳԻԾ

ԿԱՌՈՒՑԻՆ ԿԸ ՄԵԿՆԻ

ԻԶՄԻՐԷՆ ԱԼԱՇԷՀԻՐ

Կը մեկնի	*Իզմիրէն*	Կ. Ա. 8 30.	Կ. Ե. 3 35.
Կը հասնի	*Մէնէմէն*	» 9 38.	» 4 44.
»	*Մաղնիսա*	» 10 53.	» 6 —
Կը մեկնի	*Մաղնիսայէն Ղասապա*	» 11 54.	
»	*Սալէհլի*	» 1 17.	
»	*Ալաշէհիր*	» 2 38.	

ԱԼԱՇԷՀԻՐԷՆ ԻԶՄԻՐ

Կը թողու	*Ալաշէհիր*	Կ. Ա. 12 —	Կ. Ա.
»	*Սալէհլի*	» 1 20	
»	*Ղասապա*	» 2 42	
»	*Մաղնիսա*	» 3 40	8 30
»	*Մէնէմէն*	» 4 57	9 50
Կը հասնի	*Իզմիր*	» 6 5	11 —

SMYRNA AND CASSABA RAILWAY

BOURNABAT

ԻԶՄԻՐԷՆ ՊՈՒՐՆԱՊԱՏ

Սկսեալ 12 Մայիս 1884

ՀԱՍԱՐԱԿ ՕՐԵՐ

Կես օրէն առաջ ժամ	*Կես օրէն ետեւ ժամ*
6. 7. 8. 9. 12.	4. 5. 15 6. 30 7. 30

ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐ

Կես օրէն առաջ ժամ	*Կես օրէն ետեւ ժամ*
8. 9. 40 10. 40 12. 20	3. 45 4. 45 6. 7. 8.

ՊՈՒՐՆԱՊԱՏԷՆ ԻԶՄԻՐ

ՀԱՍԱՐԱԿ ՕՐԵՐ

Կես օրէն առաջ ժամ	*Կես օրէն ետեւ ժամ*
6. 30 7. 30 8. 35 9. 30	2. 30 4. 30 6. 0 7. 0 8. 0

ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐ

Կես օրէն առաջ ժամ	*Կես օրէն ետեւ ժամ*
8. 0 9. 40 10. 40 12. 20	3. 45 4. 45 6. 0 7. 0 8. 0

ԱՐՇԱԼՈՅՍԻ ՏՊԱՐԱՆ, Ի ՍԷՎԼԻ ԽԱՆ ՎԵՐՆԱՑԱՐԿ ԹԻՒ 17